

стихійних лих); 3) якість життя в сіл. районах і диверсифікація сіл. економіки через диверсифікацію в бік нес.-г. видів діяльності, підтримку створення та розвитку мікропідприємств, розвитку та захисту туризму, підвищення якості життя в сіл. районах, через фінансування створення та відновлення об'єктів соц. інфраструктури, здійснення заходів щодо збереження та ефективного використання сіл. спадщини, розроблення та реалізації місц. стратегії розвитку; 4) фін. підтримка програми «Лідер», заснованої на засадах публ.-прив. партнерства («місц. ініціативні групи»). Для реалізації цього проекту Європ. фондом регіонального розвитку з бюджету виділено 96 млрд євро на період з 2007–2013.

У 2017 Європ. Комісія розпочала консультативний процес у сфері модернізації та спрощення С. а. п. ЄС.

Лит.: Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України. Л., 2012; Проблеми правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х., 2016.

І. М. Кульчій, М. В. Шульга.

СТАДІЇ ПРИЙНЯТТЯ ЛОКАЛЬНИХ АКТИВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ – компетенція органів упр. с.-г. підприємства щодо розробки та прийняття внутрішньогосп. локальних нормат.-прав. актів с.-г. підприємства, внесення змін та доповнень до них.

Локальна нормотворчість у с.-г. підприємствах складається із 2-х етапів. На першому етапі відбувається виявлення необхідності у правовому регулюванні

відповідних внутр. відносин у межах конкретного підприємства, що є передумовою для розробки проекту відповідного внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства. Другий етап локальної нормотворчості є локальний нормотворчий процес, що охоплює розробку, обговорення, розгляд проекту і прийняття внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства.

Термін «процес» бере початок від лат. *processus* – просування, що означає порядок розгляду та прийняття рішення за справою. Це означає проходження внутрішньогосп. локального нормат.-прав. документа стадій від моменту волевиявлення до його оприлюднення органами упр. с.-г. підприємства.

С. п. л. а. у с. п.: а) ініціювання доцільності розробки внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства, визначивши предмет прав. регулювання. Із нормотворчою ініціативою може виступити орган упр. с.-г. підприємства, член органу правління, профспілковий комітет, спеціалісти та ін.; б) прийняття рішення про підготовку проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства. Рішення про підготовку проекту відповідного внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта може бути прийнято на підставі: рішення засновників, рішення засідань правління колективно-кооперативного типу с.-г. підприємства, рекомендацій спеціалістів, членів і найманих працівників тощо; в) розробка проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства. Розробка проекту внутрішньогосп. локального нормат.-

прав. акта здійснюється за рішенням органу упр. с.-г. підприємством робочою групою із залученням представників колективу, спеціалістів тощо; г) попередній розгляд проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства. Проекти вважатимуться належним чином підготовленими, якщо вони попередньо розглянуті фахівцями-юристами; д) безпосередній (офіц.) розгляд проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства. Офіц. (безпосередній) розгляд проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта із встановлених процедур відбувається на засіданні виконавчо-розпорядчого органу упр. с.-г. підприємства, в тому порядку, в якому вони затверджені; е) прийняття та затвердження внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства, його оформлення і набрання ним чинності.

Локальний нормотворчий процес у с.-г. підприємствах перебуває на неналежному рівні, окрім Статуту, іноді можуть бути прийняті Правила внутр. розпорядку, ін. внутрішньогосп. локальні нормат.-прав. акти с.-г. підприємства, які покликані спец. засобами забезпечити оптимізацію сусп. і виробничого життя, відсутні. Це не дає можливості всебічно і належним чином урегулювати різноманітні сусп. відносини, виходячи з конкретних умов окремо взятого с.-г. підприємства.

Покращення локальної нормотворчості у с.-г. підприємствах, зокрема її результатів, можливе за умови її оптимізації.

Складовими оптимізації (від лат. *optimus* – найкращий, покращення) ло-

кального нормотворчого процесу в с.-г. підприємствах є: по-перше, проходження проекту деталізованого або конкретизованого внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства від виявлення необхідності у нормат. регулюванні внутр. відносин до розробки, обговорення, розгляду проекту і прийняття; по-друге, ретельний аналіз і обґрунтування витрат (матер., фін., організац. та ін.) з метою отримання бажаного результату від проекту; по-третє, зміст проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства, враховуючи передбачені мінім. негативні наслідки, має ефективно впливати на внутрішньогосп. відносини; по-четверте, запропонований проект внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства повинен мати відповідну письмову форму; по-п'яте, змістове вираження норм проекту внутрішньогосп. локального нормат.-прав. акта с.-г. підприємства повинно бути однозначним, лаконічним та зрозумілим для сприйняття.

С. п. л. а. у с. п. потребують встановлення такого порядку підготовки, обговорення і затвердження внутрішньогосп. локальних нормат.-прав. актів с.-г. підприємств, який би забезпечував активну й ефективну участь у ньому членів колективно-кооп. та працівників, акціонерів, учасників корпоративного типів с.-г. підприємств, виходячи з потреб соц.-екон. розвитку останніх.

Лит.: Панченко В. В. Внутрішньогосподарські локальні нормативно-правові акти сільськогосподарських підприємств як форма аграрного права. Х., 2012.

В. В. Панченко, М. В. Шульга.